

(Η ΟΣΙΑ ΜΑΡΙΑ Η ΑΙΓΥΠΤΙΑ)
(Σελ. 17-24)

MISIRLI AZİZE MARİA

İnsanlara, Allah'ın yaptığı en büyük lütuflardan bir tanesi de tövbedir. Çünkü o, bizi günahattan kurtarıyor ve kurtuluş yolunu da emniyet altına alıyor. Siroslu Aziz İsaak diyor ki: "İhsandan ihsana, tövbe insanlara verildi". İlk ihsan, aziz vaftiz olayıdır. Bizi, Adem'in günahından kurtarıyor ve İsa Mesih'in bedeninde Allah ile birleştiriyor. İkinci ihsan da, tövbe dinsel sırrıdır. Allah, bizi O'ndan ayıran günaha ne kadar da kolay girdiğimizi bildiği için, bize bir lütuf olarak tövbeyi vermiş bulunuyor. Çünkü, bununla yeniden Allah'a yaklaşma imkânına kavuşuyor ve Allah'la beraber yaşıyoruz. Çünkü, tövbe bizi yıkıyor ve tüm günahlarımızdan bizi temizliyor. Onun için de tövbe dinsel sırrının adı banyo-hamamdır. Allah bizi bu hamama tekrar tekrar teşvik ve davet etmektedir. "Yıkanınız ve temiz olunuz" ve "Geliniz ve bize hangi şeyin ağır geldiğini atırsalım diyor Allah. Günahlarınız da çok ise, tövbe ettiğiniz zaman, onları beyaz kar gibi yapacağım yani bağışlayacağım". Kurtuluşumuz için acıma duygusu ve ilgi dolu teşvikler. Tövbe de, Allah'ın Krallığı'nın kapısını açmak için son anahtardır. Onun için de, Prodromos'un çöldeki ilk vaazı tövbedir (Matheos 3,1-2, Lukas 3,3), İsa Mesih'in de ilk vaazı (Matheos 4,17), Pentikosti'den (Hamsin Yortusu) sonra havarilerin ilk vaazı da (Rasüllerin İşleri, 2, 37-38). Tövbe, Hıristiyanlık kurucularının ve tüm azizlerin de hayatıdır. Tövbeyle, "eski insan", "İsa Mesih'te yeni yapılmış", yeni insan oluyor. Paraya tapan bir insan, sadaka veren; adaletsiz olan, insanı sever duruma geliyor. Yalancı olan samimi olur. Sefih olan, akıllanıyor. Kesenekçi, âdil olur. Gaspçı, Cennet'in kurucusu ve fahişe de, kilisemizin azizesi olmaktadır. Çünkü, tövbe, düşünce fikrinin, yaşam tarzının ve gidiş istikametinin değişimi demektir. Buna örnek olarak Mısırlı Azize Maria ve daha bir sürü insanı gösterebiliriz.

* * *

Mısırlı Azize Maria, muhtemelen IV. Asırda yaşadı ve Mısır'ın İskenderiye şehrindeydi. O çağda İskenderiye en zengin, ama da en yozlaşmış şehirlerden biriydi. Onun için de, ahlâkî çöküş için birçok sebep mevcuttu. Bilhassa da, manevî ve ahlâkî yönden olgunlaşmamış olan insanlarda. Bu çevrede, Mısırlı Azize Maria da günaha kolayca saplanmış olmuştu. Maria, on iki yaşından itibaren yoldan çıkmış ve

yozlaşmıştı. Mısırlı Azize Maria, şehvet tutkusuna kapılmış fuhuş batağının gücü altında yaşıyordu. Bu işin içinde tam on yedi yıl geçirerek günah çukurunun dibine çökmüştü. İnsanları ahlâkî yozlaşmaya ve çöküntüye götürmek için, şeytanın elinde bir olta olup onları avlıyordu. İskenderiye toplumu içerisinde son derece meşhur olmuştu. Sefihler onun hakkında konuşur ve onun hatırına her şeyi feda ediyorlardı. Mısırlı Azize Maria, günah yolunda hem kurban, hem de kurban eden durumunda idi. Kendisi dahi şeytanın pençesindeydi. Böylece ve bu yolda aşağı yukarı otuz yaşına basmıştı. Mısırlı Azize Maria'nın fizikî güzelliği kendisi için bir tuzak durumundaydı. Acaba Mısırlı Azize Maria'yı bu günah tuzağından hangi güç alıp kurtarabilir ve onu bu günahın cazibesinden temizleyebilirdi?

Bir gün, Kudüs'e hacı götürmeye hazır olan bir gemiyi şehrin limanında gördü. İçinde, onlarla beraber seyahat etme arzusu doğdu ve böylece de geminin içine girdi. Mısırlı Azize Maria Kudüs'e vardığı günün sabahı 14 Eylül idi. Bu günde, kilisemiz Kutsal Haç'ın Yükseltilişini kutluyordu. Haç'a tapınmak için, Haç'ın bulunduğu yere, Azize Eleni'nin kurmuş olduğu kiliseye binlerce insan giriyordu. Bunların arasında bulunan Maria da kilisenin kapısından içeri girmek istiyordu, fakat, onu görünmez bir güç engelliyordu. Bu engelleme olayı birçok defa tekrarlandı. O zaman da Mısırlı Azize Maria anlamıştı ki onu engelleyen onun günahlarıydı. Mısırlı Azize Maria, içeri girip ibadet yapmak için buna lâayık değildi. Bu duygusu onun gözlerine gözyaşı getirdi. O zaman da, kilisenin giriş kapısı üzerinde Meryem ana'nın bir ikonasını fark etti. Günahkâr olma bilinci içerisinde, İsa Mesih'in annesi, Oğlu ile arasına girip, günahlarının affı için arabaluculuk yapması hususunda duada bulundu. Mısırlı Azize Maria kilisenin kapısından içeri girip İsa Mesih'in Haç'ı önüne vardığı zaman, gözlerinden gözyaşları bir sel gibi akıyordu. Kalbi paramparça olmuş bir durumda olduğu hâlde yaşam tarzını değiştireceğine dair söz verdi.

Dışarı çıktığında nereye gidip ne yapması gerektiğini düşünüyordu. O vakit, ona şöyle nida eden bir sesi işitti: "Şeria Nehri'ni geçersen büyük huzura kavuşacaksın". Gerçekten de Maria, Şeria Nehri'ne gitti. Orada günah çıkartan bir papaz buldu, günah çıkarttı ve Şeria Nehri'ni geçtikten sonra çölün içlerine doğru yürüdü. Orada, adamakıllı bir oruçla, ibadetle ve gözyaşıyla tam kırk yedi yıl yaşadı. Hani o ki, İskenderiye'de lüks içerisinde yaşayan biriydi. Hani o ki, arzuladığı yemeği ve içkiyi her an önünde hazır bulan biri. Hani o ki, ipek elbiselerle giyinen kişi. Hani o ki, çok pahalı süs eşyalarıyla süslü biriydi o. Hani o ki, bedeninin tüm arzularını yerine getiren kişi. İşte o Mısırlı Azize Maria, bunların tümünü terk etmişti artık. Çöle doğru gittiğinde,

elinde sadece üç ekmeği vardı. Tam kırk yedi yıl, çölde ot toplayıp yemekle geçirmiş oldu. Şeria Nehri'nden de su içiyordu. Döşek yerine, sert çöl idi. Örtü yerine, gökyüzünün yıldızlarıydı. Arkadaşları, yabani hayvanlar. Ancak, Allah, günün birinde, Mısırlı Azize Maria'nın, kendisine lâzım olan bir insanla karşılaşmasını nasip kıldı. O insan da, Şeria Nehri yakınlarında bulunan, Kutsal Haç Manastırı'ndan Katolik rahip Zosimas idi.

Rahiplerde, daha çok ibadet yapma amacıyla idman yapma adeti, Paskalya'dan önceki kırk gün perhizinde, Temiz Pazartesi'den Paskalya'dan bir önceki Pazar'a kadar çöle çıkmaları vardı. Diğerleri arasında, yaşlı rahip Zosimas da çıkmıştı. Manevî yönden faydalanabilmesi için, kendisine Allah tarafından çölde yaşlı bir rahibin gösterilmesi için Allah'a dua ediyordu. Dua esnasında, sanki bir insan gölgesine benzer bir şey hissetti. Şeytanî bir hareket olur düşüncesiyle istavroz çıkarttı. O zaman dikkat etti ve gördü ki, çıplak bedenli kapkara bir insandı ve de bembeyaz saçları omuzlarının üzerindeydi. Zosimas, aradığını bulma sevinciyle, münzevi sandığı kişiyle karşılaşmağa koştu. Ancak o, daha hızlı koşuyor ve Zosimas da arkasından durması için ona yalvarıyordu. Durup onu takdis etmesini istiyordu. O vakit münzevi durdu ve mazeret öne sürerek yaşlı rahibe dedi: "Rahibim Zosimas, beni affet. Eğer benim durmamı istiyorsan, o zaman papaz cüppeni üzerime at ki ben örtüneyim. Çünkü, ben çıplak bir kadınıym. Böylece de yanına gelip beni takdis edersin".

Rahip Zosimas, kendisine adıyla hitap ettiğini duyunca, anladı ki o kadında öngörü yeteneği var. Papaz cüppesini kadının üzerine attı ve tam da o kadından onu takdis etmesini beklerken, kadın ondan kendisini takdis etmesini istediğini işitti, çünkü o, rahipti de. Yaşlı rahip, kadındaki bu büyük öngörüü gördükten sonra, kendisini takdis etmesi için kadından rica etti ve yüzü yere bakar bir durumda durdu. Mısırlı Azize Maria dua ediyordu ve rahip de o nun bir arşın kadar yerden yukarıda olduğunu gördü. Rahip onun ayaklarına kapandı ve o güne kadar olan hayatı ile yaptığı münzevice ibadetlerini söylemesini istedi. Mısırlı Azize Maria buna tamam dedi. Daha önce de tanıdığımız ve bildiğimiz gibi, tüm hayatını ona anlattı. Nasıl yaşadığını, günün aşırı sıcakını nasıl çektiğini, nasıl sabrettiğini, gecenin şiddetli soğuşuna nasıl dayandığını, eski hayatındaki hatıralarıyla nasıl savaştığını, Allah'ın yardımıyla günaha çağrılarını nasıl yendiğini ve de şeytanı nasıl utandırdığını anlattı. Mısırlı Azize Maria sonra rahiple vedalaştı ve gelecek Paskalya perhizinde Şeria Nehri'ni geçmeme tavsiyesinde bulundu. Çünkü, bunu yapmak istese de yapamayacağını söyledi. Sadece Büyük Perşembe günü, İsa Mesih'in Havarilerle yediği son akşam yemeği gününde gelip

ona komünyon aldırmasını istedi. Rahip Zosimas da, münzevice yaşayan bu kadının arzusu doğrultusunda, başına gelenlerden hiç kimseye bir şey söylemeden manastırına döndü. Ertesi sene, Temiz Pazartesi'den sonra rahip çöle çıkamadı. Hastaydı ve Mısırlı Azize Maria'nın kendisine söylediklerini hatırladı. Mısırlı Azize Maria ona, istese de bunu yapamayacağını söylemişti zaten. Büyük Perşembe günü, ona dediği gibi, rahip komünyon aldı. Biraz incir, hurma ve ıslatılmış mercimekle beraber Şeria Nehri'ne doğru gitti. Nehri geçmenin bir yolu olmadığını gördüğü için kendisi rahatsızdı. Bu arada, gece karanlığı da çökmeğe başlamıştı. Ancak o zaman, Mısırlı Azize Maria'nın istavroz çıkartarak nehrin diğer kıyısından nehir suları üzerinde sanki toprakta yürürmüşçesine yürüyerek geçtiğini gördü. Duygulanmış bir hâlde karşılaştılar. Rahip, gördüklerinden dolayı, Mısırlı Azize Maria ise İsa Mesih'in kanı ve bedenini içine alacağı için. Günahlarının affı ve ebedî hayat için. Komünyon aldıktan sonra Allah'a şükretti ve rahibe de teşekkür etti. Dahası da, ilk defa karşılaştıkları yere gelecek yıl da gitmesini istedi. Bir de, "Allah dilerse beni görürsün" ona dedi. O zaman rahip, hiç olmazsa, kendisine getirdiği yemeği tatması için ricada bulundu. Mısırlı Azize Maria, sadece üç tane mercimek taneciği aldı. Yine istavroz çıkarttı ve Şeria Nehri'nin dalgaları üzerinden geçti ve çölde kayıplara karıştı. O zaman rahip Zosimas, manastırına döndü. Sadece, o kadının adını sormadan gittiği için üzülmüştü.

Ertesi sene, yaşlı rahip, o aziz münzevi kadını görebilmek için yine çöle çıktı. Gerçekten de onu gördü. Ancak, ellerini çaprazlamaya bağlamış ve doğuya doğru bakar bir durumda ölü idi. Rahip, duygulanmış bir vaziyette ona okudu ve sonra da ne yapacağını düşünmeye kalktı. Devamında, yanı başında yere yazılmış yazının olduğunu fark etti. Ona yaklaştı ve şunları okudu: "Rahip Zosimas, Maria'nın cesedini şurada, şu bulduğun yerde göm ve sonra da benim için Allah'a yalvar. Nisan ayında, komünyon aldığın o gece vefat ettim". Rahip, bu yazının kimin tarafından yazıldığına şaşırıyordu. Çünkü, Mısırlı Azize Maria'nın okuması yazması olmadığını kendisine söylemişti. Oradaki mesaj içeren yazıdan o kadının adını da öğrenmişti. Şimdi ise, hiçbir âleti elinde olmadan bir mezarı nasıl kazacağını düşünüyordu. Oraya yakın bir mesafede atılmış bir odun parçasını buldu ve onunla kazmaya başladı. Zor bir işti. Ayağa kalktı ve o sırada bir aslan, ölmüş olan Mısırlı Azize Maria'nın ayaklarını yaladığını gördü. Yaşlı rahip korktu. Fakat, aslanı çok yavaş bir hayvan görmüştü ve dedi: "Ey vahşi hayvan, madem ki Allah seni buraya bana yardım etmek için göndermiş, yeri kaz ki bu azizenin mübarek naaşını gömelim. Çünkü ben yaşlı biriyim ve de âletim de yoktur. Onun için, azizenin mezarını sen yap.

Aslan, sanki bir akıllı yaratılmış gibi, mezarı istenen ölçülerde kazıverdi. Bitirdiğinde, aslan, rahibe tövbe eder gibi hareket etti ve oradan sakin bir şekilde ayrıldı. O zaman rahip Zosimas Mısırlı Azize Maria'nın cesedini defnetti ve sarsılmış bir durumda kendi manastırına döndü. Daha sonraları, o da, bir asır kadar bu dünyada yaşadktan sonra vefat etti. Kilisemiz, Mısırlı Azize Maria'nın anısını 1 Nisan gününde kutluyor. Fakat, beşinci perhiz (oruç) Pazar gününde de öne çıkarıyor. Bunu da, hayatındaki esas tövbe ve hayatını düzeltme konusunda taklit etmek için iyi bir örnek teşkil ettiği için yapıyor.

* * *

Her insan gibi bizim de günah çukurlarına düşmemiz söz konusudur. Hepimiz günahkârız. Kendi kendimizi de aldatmayalım. Onun için de, tövbenin değeri biçilemez. Çünkü tövbe, Allah ile olan ilişkimizi parçalayan günahı bertaraf etmekte ve sonuçlarını da yok etmektedir. Günahlarımız ne kadar çok veya da ne kadar ağır olursa olsun, tövbe, Allah'ın inayetini üzerine çekme gücüne sahip ve onları yumuşatmaktadır. Kurtuluşumuz için büyük tehlike teşkil eden şey, günahtan vazgeçmememizdir. Bunun yanında, bir de, günahkâr olduğumuzu anlamamamızdır. Çünkü bu, Allah'ın lütfünün inkârını teşkil etmektedir. Hıristiyanlığın kurucuları olan papazlar da bizi temin ediyor ve diyorlar ki, günah yaptığımız için günahkâr sayılmayacağız, günah yapıp da tövbe etmediğimiz için günahkâr sayılacağız. Tabii ki tövbe, koşullara bağlı bir olay olmayıp, o, sürekli bir durumdur. İsa Mesih onu öyle öğretti. Kilisemiz onu öyle yaşıyor. Eski Ahit'ten bir örnek olarak Davut'u gösterebiliriz. O, bir defa günah işledi ve ömrü boyunca hep tövbe gözyaşları döktü.

Günah çıkararak papazın önünde, benliğimiz paramparça olmuş ve alçakgönüllülükle günahlarımızı itiraf etmemiz lâzımdır. İsa Mesih'in müşahedesine göre günahlarımız affolunuyor. "Eğer birinin günahlarını affeder iseniz, onun günahları affolunmuştur" (İoannis 20, 22). O zamandan beri, Aziz Hrisostomos da dediği gibi: "Eğer, yeryüzünde olan papazlar işlerini iyi yapıyorlarsa, Allah da onların işlerini gökyüzünde tasdik eder". Böylece, önemli olan, zamanımız olduğu kadar, Allah'ın bu iyiliğini iyi değerlendirmek gerek. Çünkü, bu dünya üzerinde olduğumuz müddetçe bu imkâna sahibiz. Aziz Hrisostomos'un bize dediğine göre, şimdi af zamanıdır.